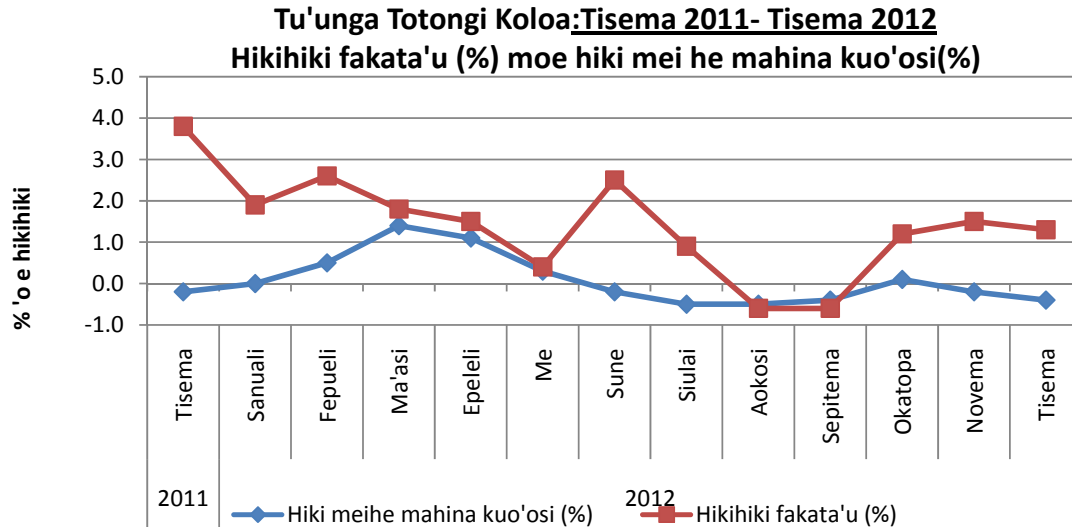

**PULE'ANGA FAKATU'I 'O TONGA.
POTUNGAUE SETISITIKA.
ONGOONGO**

**Na'e holo'aki 'a e tu'unga totongi 'oe ngaahi koloa 'i Tisema 2012 'aki 'a e peseti 'e -0.4.
Pea koe hikihiki fakata'u 'oe totongi e koloa na'e hiki peseti 'e 1.3.**

Ko e tu'unga 'o e totongi 'o e ngaahi koloa ki he mahina ko Tisema 2012, 'i hono fakaha mei he Potungae Sitetisitika, **na'e holo 'a e totongi 'o e koloa 'aki 'a e peseti 'e -0.4** mei Novema 2012. Ka 'i hono fakafehoanaki 'o e mahina Tisema 2012 ki Novema 2012, na'e holo'aki peseti 'e -2.3 'a e tu'unga totongi 'a e koloa fakalotofonua kae hiki'aki e peseti 'e 0.9 'a e tu'unga totongi 'o e ngaahi koloa hu mai mei tu'apule'anga. Koe ongo mahina 'e ua kimu'a, na'e hiki'aki e peseti 'e 0.1 'a 'Okatopa 2012 kae holo'aki e peseti 'e -0.2 'a Novema 2012 'i he tu'unga totongi 'o e koloa fakamahina.

Ko e **Hikihiki Fakata'u** 'o e totongi koloa ki he mahina ko **Tisema 2012 na'e hiki peseti 'e 1.3**, fakahoa ki he hiki peseti 'e 1.5 'i Novema 2012. Na'e holo'aki peseti 'e -0.1 'a e totongi 'o e koloa fakalotofonua kae hiki'aki peseti 'e 2.3% 'a e koloa hu mai mei tu'apule'anga. Pea ko e hikihiki fakata'u 'o e totongi 'o e koloa 'i he mahina tatau 'o e ta'u kuo'osi, Tisema 2011 na'e peseti 'e **3.8**.

Ko e holo lahitaha 'i he tu'unga totongi koloa 'i Tisema 2012 ko e holo peseti 'e -0.9 na'e lekooti ia 'i he Kulupu Me'atokoni makatu'unga he holo he totongi 'o e me'akai, fua'iakau moe vesitapolo fakalotofonua hange ko e temata, polo, kaloti, kiukamapa, siane momoho & mata, talo tonga & futuna, manioke mo e kumala. Ka na'e hiki e totongi ia 'o e fua'iakau & vesitapolo hu mei tu'apule'anga makatu'unga he hiki e totongi 'o e 'apele mo e onioni. Na'e hiki foki 'a e totongi 'o e kiki makatu'unga he hiki 'o e totongi 'o e me'atahi fakalotofonua moe kiki hu mei tu'apule'anga hange ko e feke, tuinga ika, tukumisi, vasuva, alanga'imoa, sipi mo e pulu masima. Na'e lekooti ha hiki 'i he koloa ngaahi mei he Hu'akau & Vesitapolo makatu'unga he hiki e totongi 'o e fua'imoa, siisi mo e poulu pata masalini. Kae lekooti ha holo ia 'i he totongi 'o e me'akai ngaahi mei he Uite mo e Me'akai Kehe koe'uhinga ko e holo he totongi 'o e mahoa'a, suka mo e temata soosi 'i hono fakahoa ki he mahina kuohili.

Ko e Kulupu Fefononga'aki na'e fikaua he holo lahitaha 'i he mahina Tisema ko e holo peseti 'e -0.8 makatu'unga he holo e totongi 'o e lolo tatau pe tisolomo e penisini ka ko e hiki lahitaha na'e lekooti ia he Kulupu 'o e Naunau Faka'api ko e hiki peseti 'e 0.6 koe'uhi ko e hiki e totongi 'o e kasa. Na'e hiki foki e totongi 'o e Koloa Kehekehe 'aki e peseti 'e 0.1 koe'uhi koe hiki 'a e totongi 'o e kilimi fulunifo kae tu'uma'u pe totongi ia 'o e Kulupu Naunaulanga, Vala & Su, Tapaka, 'Olokaholo & Kava Tonga 'i hono fakahoa ki he mahina Novema 2012.

Koe ngaahi fakaikiiki 'oe fakamatala ni 'e ma'u atu ia mei he Potungae Sitetisitika pe ko ho'o vakai ki he'emaui website www.spc.int/prism/tonga/